

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 3

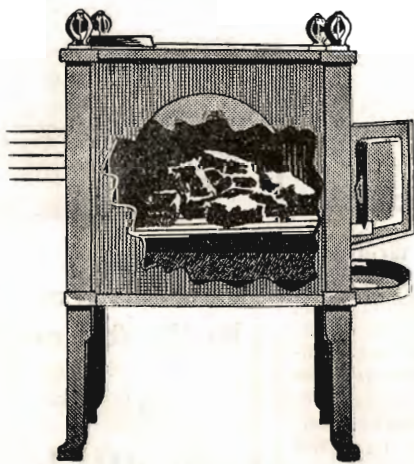
15. Marts

63. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1942

HESS-TØRVERISTEN

*Fra Brænde-
til Tørveovn*

Billedet viser en gennemskaeret Brændeovn, der ved Hjælp af HESS-Tørveristen er omdannet til Tørveovn. Risten kan let anbringes af enhver, og en Askeskuffe placeres nedenunder.

Alle HESS-Brændeovne af 421 og 422-Typen samt den nye Model Nr. 442 kan paa denne Maade brænde Tørv, hvis det kniber med at skaffe Brænde.

Se HESS-Tørveristen hos Deres Forhandler.

C. M. HESS' FABRIKKER ^{A/S}

VEJLE

Tørvepresseværker
Tørveælteværker
Tørvegravemaskiner

PEDERSHAAB MASKINFABRIK A/S

KØBENHAVN
Fuglebakkevej 108
Tlf. 14066 .C.

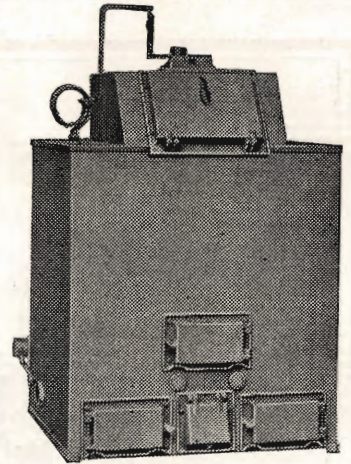
BRØNDERSLEV
Tlf. 450 (4 Lin.)

AARHUS
Park Alle 15
Tlf. 11400

Aktieselskabet

*De danske
Sukkerfabrikker
København*

JYDEN A/S
AALESTRUP

Centralvarme- Kedler &-Kofurer

Specielle Konstruktioner
for Fyring med Tørv og
Brænde.

A. BOLL
Maskinfabrik
Herning — Telf. 326

20,000

B Ø G
købes.

Størrelse 30/50/80/100.

Tilbud med Antal og
Pris til

Planteskolen
GRANHØJ

lv. Aalborg.

Lad Deres Uld forarbejde

til Herre- og Damestoffer, Portier, Lagentøj, Tæpper, Garn, m. m. — Husk vore prima Herrestoffer af engelsk Kamgarn. — Prøver paa vore Varer findes paa vore Samlingspladser samt hos de fleste Skrædermestre. Uld købes og byttes med Varer.

Andels-Klædefabriken,
Grindsted.

Annoncér i Hedeselskabets Tidsskrift

Trifoliums Frø
giver stor Høst.

**LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS-
FORENINGER OG HEDESELSKABET**

Johannes Raft & Søn

SKOVFRØKONTORET

København-Valby

**Brostrøms
Planteskole**

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
**Planter for Have,
Mark og Skov —**

*Haardføre og veldrevne
Arter for ethvert Formaal*

Forlang Tilbud
Vi garanterer Kvaliteten

**P. KRUSES
PLANTESKOLE
- MUNDELSTRUP -**
Telefon Tilst Nr. 7

**Skovplanter
Haveplanter**

Forlang Prislister eller Tilbud

Frøavlscentret Hunsballe

Holstebro

Telefon 533

Frøavl
og Frøhandel

Spejlborgs Planteskole

Brønderslev

Telefon 382

Skov-,
Læ- og
Hækplanter

**Hulkjærhus
Planteskole**

Rødkjærbro

Telefon Ans 25

Planter til
Skove
Læhegn
Haver

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telf. 94 Skive

Frøavl Frøhandel

**PALUDANS
PLANTESKOLE**

— KLARSKOV —

130 Tdr. Land.

Skovplanter,
Hæk- og Hegnsplanter,
Allétræer,
10 Millioner Prikleplanter.

Forlang Prislister.

TELEFON KLARSKOV NR. 9.

Frøkontoret

(for undersøgt Markfrø)
— Grundlagt 1887 —

KOLDING
Telefon 43

A/S SØNDERJYDSK FRØFORSYNING

AABENRAA — TELF. 47

ANDELS-PENSIONSFORENINGEN

Rosenørns Alle 1 Tlf. Central 2728-15157. (Gensidigt Pensionsforsikringsselskab.)

København V.

Pensionsforsikringer, Liv-, Overlevelses og Børnerenter.

Andels-Anstalten Tryg

tegner alle Arter af Livsforsikringer.

Hovedkontor: Rosenørnsallé 1 — København.

Moderne
**Spildevands-
Rensningsanlæg**

ca. 1000 Anlæg er leveret

Fabrikmæssigt fremstillede Anlæg til hele Landsbyer samt
Enkeltbygninger af
alle Arter:
Skoler,
Alderdomshjem
etc.

NORDISK-TRICLAIR

HOTACO 1/2 · HOLBÆK

De faar enestaaende Udnyttelse
af den **lette** Tørvejord ved at anskaffe

Søren Jensens Forælter

pat. a.

Gennemprøvet i Produktion 2 Aar
Kapacitet: 60—70000 Tørv pr. Dag

Fremstilles og forhandles af

Johs. Mikkelsen, Fabriken „Hjerm“
Kjellerup = Telefon 49

Alle Maskiner til Tørvefabrikation fremstilles
Komplette Tørveværker projekteres og anlægges

FORLANG TILBUD

Røde

Drænrør

fra 2" — 12" haves
altid paa Lager.
Forlang Tilbud.

„Sofienlund“ Teglværk.

Telefon 10 Ulstrup.

Er Smørret haardt

— **saa** — skulde De engang
prøve at bruge det smi-
dige og smørbare

Alfin Smør

Ekstrabehandlet smi-
digt Smør — strækker
længere og er billi-
gere i Brug.

MARGARINEFABRIKKEN „ALFA“ ÅS

J. Chr. Petersens Papirhandel

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn

København K.

Hovedforhandler
af Statens Papir

Tryksager - Protokoller

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift.

Nr. 3.

— 15. Marts 1942. —

63. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten aarlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Tidsskriftet udgaar ca. 15 Gange aarligt og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris 25 Øre pr. mm. Oplag 11,000 Eksempl.

Indhold: Hedeselskabets Aarsmøde. — Hedeselskabets Tjenestemænd. — Hedeselskabets Forretningsførere. — Uddeling af Legater til Hededyrkere. — Skovforhold i den sydsvenske »Skogsbygd«. — Udhugning i Læplantning og Have. — Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed. — Litteratur: En dansk Naturpark. - Sandflugten i Vendsyssel. - Lævirkningsundersøgelserne. — Plantningsforeningerne. — Mindre Meddelelser.

Hedeselskabets Aarsmøde

er for 1942 fastsat til Fredag den 26. Juni og Lørdag den 27. Juni. Mødestedet vil senere blive bestemt.

HEDESELKABETS TJENESTEMÆND.

Landinspektør, Landbrugskandidat *Aage Feilberg*, København, der siden 1904 har været ansat ved Hedeselskabets kulturtekniske Afdeling og samtidig siden 1907 har været Distriktsbestyrer under Mose- og Engafdelingen, har paa Grund af Sygdom søgt og faaet bevilget Afsked fra Hedeselskabet fra 1. Marts d. A.

Landinspektør *Aage Feilberg* er i Februar blevet udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Hedeselskabets Forretningsførere.

I Anledning af, at Hedeselskabets hidtidige Forretningsfører for *Snebjerg Distrikt*, Hr. Assistent *Christian Esbensen*, Studsgaard St., paa Grund af Bortrejse har ønsket at fratræde, har Hr. Gaardejer *Viggo Nygaard*, Mergelsig, Studsgaard, overtaget dette Hverv.

Uddeling af Legater til Hededyrkere.

Ved Afdelingsleder *Niels Basse.*

Det danske Hedeselskab har i Februar Maaned foretaget Uddeling af Landstingsmand Jørgen Berthelsens Legat, Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat, Proprietær Chr. Rathmann og Hustrus Legat og af Frøken Birgitte Lunds Legat. Legatuddelingen er foretaget paa Grundlag af Indstillinger derom fra Foreningen af jydsk Landboforeninger, De samvirkende jydsk Husmandsforeninger og Hedebruget.

Landstingsmand Jørgen Berthelsens Legat til Fordel for jydsk Hededyrkere er tildelt: Niels Magnus Hauge, Ilskov, Peder Ferdinand Poulsen, Moselund, Vind, Jørgen Jørgensen, Hejring, Hobro, Alfred Christensen, Vemb Østergaard, Johs. Weinkouff, Horne Terp, Hirtshals, P. Chr. Pedersen Dahl, Ljørslev, Nykøbing M., og Knud Kr. Knudsen, Borre, Okshøl, hver med en Portion paa 200 Kr.

Proprietær Chr. Rathmann og Hustrus Legat til Fordel for jydsk Hededyrkere er tildelt: Karl Kristensen, Sevel, Vinderup, og J. Chr. Jensen, Houer, Muldbjerg, hver med 2 Portioner à 100 Kr.

Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat, der uddeles til Hededyrkere af Husmands- og Arbejderstanden, er tildelt: Niels Chr. Mogensen, Birkjær, Hee, Ditlev Georg Fjordside, Donskær, Bur, og Chr. P. Svendsen, Tolshave, Jerup, hver med 2 Portioner à 100 Kr.

Frøken Birgitte Lunds Legat, der uddeles som Flidspræmie til Folk, der dyrker Hedejord, er tildelt Peder Chr. Pedersen, Stenild, Hobro, med 2 Portioner à 100 Kr.

Landstingsmand Jørgen Berthelsens Legat.

Niels Magnus Hauge, Ilskov. Niels M. Hauge overtog Gaarden i Ilskov 1. April 1921. Gaarden var paa 75 Tdr. Land, hvoraf 3 Tdr. Land lav Jord kun delvis i Kultur, $7\frac{3}{4}$ Tdr. Land Mose overvejende Tørvegrave beliggende ved Simmelkjær Skel ca. 5 km fra Ejendommen. Af de øvrige ca. 64 Tdr. Land var 29 Tdr. Land tidligere dyrket, men stærkt i Forfald og delvis igen lynggroet og Resten 35 Tdr. Land Hede. Af Bygninger var der 3 gl. Huse, delvis faldefærdige. Besætningen var 2 gamle »Russere«, 4 Malkekøer, 1 Kalv, 2 Faar, 2 Grise og 10 Høns. Købesummen var 15000 Kr., hvoraf ejedes 4000 Kr., der var opsparet Kapital.

I Løbet af de 20 Aar siden 1921 er de 29 Tdr. Land paany sat i Kultur og ligeledes de 3 Tdr. Land lav Jord. Af Heden er opdyrket 10 Tdr. Land. Mergel er paaført ialt 42 Tdr. Land. Mergelen er for største Delen modtaget fra Kølsen paa Stationen i Ilskov ca. 4 km fra Gaarden, men en Del ogsaa pr. Spor fra Damholt. Der er plantet ca. 1000 løbende Meter Læbælter for de mest udsatte Dele af Marken, og Haven er udvidet en Del og rummer nu bl. a. 10 Stk. Frugttræer. Gaarden er ombygget saaledes: 1924 Kostald 25×13 Alen, 1930 Hestestald m. m. 25×10 Alen og Lade 34×14 Alen 1933 Stuehus (efter Brand) 22×13 Alen, 1939 Redskabshus 20×7 Alen. I 1929 byggedes 1 Ajlebeholder og i 1930 igen en. I 1930 byggedes tillige Møddingssted med Bund. I 1930 anskaffedes Benzinmotor, hvortil der byggedes særligt Hus, og samme Aar købtes Halvrensere og Kværn. Iøvrigt er Gaarden Tid efter anden forsynet med moderne Redskaber og Maskiner. Besætningen er nu normalt 11 Malkekøer, 10 Ungkreaturer, 3 Heste, 2 Søer, 12 Fedesvin og ca. 80 Høns.

Gaardens Handelsværdi er nu ca. 40000 Kr. Ejendomsskylden 15000 Kr. Prioritetsgæld 18000 Kr. Penge i Sparekassen 3000 Kr. — Der er ikke arvet. I Kautionsforpligtelse er betalt 200 Kr. — Den økonomiske Fremgang har været ca. 21000 Kr. eller ca. 1000 Kr. pr. Aar.

Niels Magnus Hauge er født 20. September 1892 i Bording og blev i 1926 gift med Nicoline Osalie Østergaard, født i Rind 20. Februar 1897. I Ægteskabet er 1 Datter. Den i høj Grad selvhjulpne Familie nyder solid Agtelse i Egnen.

Peder Ferdinand Poulsen, Moselund, Vind. P. F. Poulsen købte Moselund

i 1922 ved en Tvangsauktion. Prisen var 10000 Kr. med en Udbetaling paa 1100 Kr. Til Ejendommen hører 72 Tdr. Land, hvorved var ved Overtagelsen kun 10 Tdr. Land opdyrket og de 10 Tdr. Land var næsten groet efter igen.

P. F. P. var den Gang 24 Aar gammel og havde sparet 2100 Kr. sammen ved Dygtighed og Paapasselighed. Hans første Kone Emma Plovmand var født i Hjerm og havde 20 Søkende og medbragte ingen Penge til det nye Hjem. Emma P. døde i 1925, og til deres lille Pige blev der da indsat 1000 Kr. i Overformynderiet.

P. F. P. har med sammenbidt Energi, Slid og Sparsommelighed arbejdet Ejendommen op. De første 4 Aar arbejdede han ved Banen om Dagen og om Morgenen og om Aftenen maatte der saa tages fat der hjemme.

Ejeren har hvert Aar dyrket et Stykke Hede op, samlet Stenene op og aarligt leveret ca. 50 m Sten paa Vind St. Nu er der 52 Tdr. Land under Plov, de sidste 20 Tdr. Land er ikke egnet til Opdyrkning, men bliver plantet til med Fyr, af hvilke der i en Aarrække er plantet 3000 Stk. aarligt.

Besætningen bestod ved Overtagelsen af to Køer og to daarlige Heste, nu bestaar den af 8 gode Køer, 13 Ungkreaturer, 3 jydsk Heste og nogle Svin, og Besætningen er endda realiseret noget paa Grund af Forholdene. I 1938 havde Køerne i Gennemsnit 211 kg Smør pr. Ko, og der blev da leveret 36000 kg Mælk til Mejeriet. Ved at samarbejde med Kvægavlser er dette smukke Resultat opnaaet. Besætningen er meget alsidig, idet der foruden de nævnte Dyr plejer at være 300 Høns og 16 Stader Bier. Bygningerne er blevet betydelig udvidet og forbedret, i 1925 blev Kostalden fordoblet, i 1930 blev der bygget ny Lade og i 1938 en ny Hestestald, og dog er Gælden i Dag kun 10000 Kr., medens Ejendommens Værdi er mindst 25—30000 Kr.

P. F. P. er gift anden Gang med Anna Marie Poulsen f. Christensen, og i dette Ægteskab er der 7 kvikke og sunde Børn, der ved forbausende god Besked med Bedriften.

Det er en Fornøjelse at se, som denne Ejendom er arbejdet op ved Slid og Nøjsomhed, og at erfare om det gode Humør og den Arbejdsglæde, som Peder og Anna Poulsen har.

Jørgen Jørgensen, Hejring pr. Hobro, er født i Vorning den 14/9 1893,

Søn af Magdalene og Knud Jørgensen. Som Dreng hjalp han Forældrene med Arbejdet, indtil han 16 Aar gammel kom ud at tjene som Karl paa en Gaard i Vorning. Under Verdenskrigen blev J. Jørgensen indkaldt som Soldat og tjente 2 Aar ved Sikringsstyrken. Derefter havde han atter Plads som Karl, indtil han i 1919 blev gift med Karen Jørgensen, og de købte en lille Ejendom i Hejring paa 12 Tdr. Land for 8000 Kr. + 2000 Kr. for en tilgrænsende Hedeparcel paa 40 Tdr. Land.

Ved Overtagelsen var ca. 12 Tdr. Land opdyrket, medens Resten var Hede. Bygningerne bestod af et Vinkelhus med Stuehus i den ene Længe, Stald og Lade i den anden. Af Besætning var der ved Overtagelsen kun 2 Køer, 1 Kalv, 1 Gris og 10 Høns.

Jørgen Jørgensen og hans Hustru har udført et meget dygtigt Arbejde paa denne Ejendom. Med Hestene pløjede J. Jørgensen 2 til 6 Tdr. Land Hede hvert Aar. Kampestenene blev fjernet, og Mergel blev tilført. Igennem Aarene er paa denne Maade 34 Tdr. Land af Heden paa Ejendommen forvandlet til Agermark.

Efterhaanden som Heden blev opdyrket, kom der til at mangle Plads i Bygningerne. 1923 byggedes 10 Alen til Stalden, 1928 opførtes en ny Lade, 14 Al. bred og 24 Al. lang. Endelig byggedes i 1939 et nyt Stuehus, medens det gamle Beboelseshus blev indrettet til Svinestald.

Besætningen, der i 1919 bestod af 2 Køer, 1 Kalv, 1 Gris og 10 Høns, er nu 4 Heste, 10 Malkekøer, 2 Kvier, 7 Ungkreaturer samt Svin og Høns.

Ejendomsskyldværdien, der ved Overtagelsen var ansat til 6200 Kr., er nu 15900 Kr. — Gælden paa Ejendommen er 21500 Kr.

Alfred Christensen, Østergaard, Vemb, er født $14/4$ 1892 i Nøvling Sogn.

Forældrene var Husmand Laust Christensen og Hustru. 11 Aar gammel kom A. Christensen ud at tjene og arbejdede derefter som Tjenestekarl, indtil han i 1915 overtog Fødehjemmet. Dette solgte han i 1919, da han købte sin nuværende Ejendom, Østergaard i Vemb. Købesummen var 45000 Kr. Senere er tilkøbt 65 Tdr. Land Hede for en Pris af 30000 Kr.

Ved Overtagelsen var de ældre Bygninger belagt med gammelt Straatag; nu er der lagt fast Tag paa alle Husene. I en Del af Kostalden er oplagt Hvælvinger, og der er bygget Svinestald og Vognport.

Da Alfred Christensen overtog Ejendommen Østergaard hørte til denne et Areal paa ca. 40 Tdr. Land, hvoraf Hovedparten var ret høj tør Sandjord samt et ret betydeligt Engareal. I 1921 tilkøbtes som nævnt et Hedeareal paa ca. 65 Tdr. Land. Dette Hedeareal, hvoraf en betydelig Del var lavtliggende og vandlidende, er nu i Hovedsagen afvandet og opdyrket. Arealet har siden Opdyrkningen givet gode Afgrøder.

Nedenstaaende Tal viser Fremgangen i Bedriften; en Fremgang, der i særlig Grad skyldes Avlen paa det opdyrkede Hedeareal.

Afgrøderne:

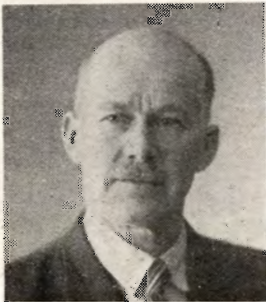
1919		1940	
Korn	ca. 50 Tdr.	Korn	ca. 250 Tdr.
Kartofler	» 100 »	Kartofler	» 300 »
Roer	» 70 Læs	Roer	» 200 Læs
Hø	» 20 »	Hø	» 20 »

Besætningen:

1919	1940
2 Heste	7 Heste
2 Malkekøer	15 Malkekøer
3 Kvier	7 Kvier
0 Ungkreaturer	15 Ungkreaturer
4 Svin	22 Svin
	5 Faar

Alfred Christensen har udført et stort Opdyrknings- og Kultiveringsarbejde, og det økonomiske Resultat af dette Arbejde har været udmærket. I de senere Aar er der paa Ejendommen udført et tiltrængt Læplantningsarbejde og anlagt Frugthave.

Johs. Weinkouff, Horne Terp, Hirtshals, er født 1886, blev oprindelig uddannet som Murer, men maatte paa Grund af Sygdom opgive sit Haandværk. I 1914 købte han en forsømt Ejendom med 7 Tdr. Land opdyrket Jord og et lige saa stort Hedeareal. I 1916 købte han en ligeledes forsømt Nabejendom, hvoraf 4 Tdr. Land var opdyrket og 3 Tdr. Land var Hede. I 1917 blev begge Ejendomme nedrevet og sammenbygget. Senere er yderligere tilkøbt et Hedeareal. Igennem de forløbne 25 Aar har Johs. Weinkouff opdyrket og bebygget Ejendommen, plantet

Læbælter og Smaaplantninger og anlagt en smuk Have, saaledes at Ejendommen nu kan betegnes som et Mønsterbrug, der ved flere Lejligheder har modtaget officielle Anerkendelser.

Paa Ejendommen holdes der nu en Besætning paa 3 Heste, 7 Køer, 6 Ungkreaturer, 6 Svin og 80 Høns. Ejendomsskylden er 11000 Kr. Prioritetsgælden ca. 9700 Kr., hvoraf fremgaar at Arbejdet ogsaa er udført med et godt økonomisk Resultat.

P. Chr. Pedersen Dahl, Ljørslev pr. Nykøbing M., er født 1883 i Emb, Øster Assels som Søn af Arbejdsmand Ole Olsen Dahl. Han overtog i 1926 sin nuværende Ejendom, hvis samlede Areal er 22 ha, som et

Stykke uopdyrket og ubebygget Hedejord. Ved privat Laan blev der rejst Bygninger, og Pedersen Dahl tog straks energisk fat paa Opdyrkningsarbejdet, der ikke altid var let, fordi Heden var ualmindelig stærkt fyldt med Sten, men godt bistaet af sin dygtige Hustru, Klara, blev hele Ejendommen forholdsvis hurtigt opdyrket og bragt i god Kultur samtidig med, at der blev anlagt en smuk Have, og der blev plantet Læhegn omkring hele Ejendommen.

Besætningen, der til at begynde med var 2 Heste, 1 Ko, 1 Kvie og 2 Faar, er nu 2 Heste, 10 Køer, 10 Ungkreaturer, 6 Svin og 80 Høns.

Hvor der i 1926 laa en øde Hedeparcel ligger nu et smukt Hjem og en Bedrift, der vidner om dygtigt Arbejde, der vækker Beundring og Respekt for Arbejdets Udøvere.

I Ægteskabet er der 4 Børn, der nu alle er voksne.

Knud Kr. Knudsen, Borre, Oksbøl, der er født 1890, overtog i 1918 sin nuværende Ejendom, der er paa godt 80 Tdr. Land. Ved Overtagelsen henlaa en meget betydelig Del af Ejendommen i Hede. Prisen for Ejendommen var ved Overtagelsen 14000 Kr., hvoraf Knud Kr. Knudsens Egenkapital var 3000 Kr.

I de forløbne Aar siden Overtagelsen har Knudsen opdyrket over 50 Tdr. Land Hede, foruden at han har udført et smukt Læplantningsarbejde.

Paa Ejendommen holdes der nu en Besætning paa 6 Heste, 12 Køer, 28 Ungkreaturer, 21 Svin, 30 Faar og Lam og 23 Høns.

Ejendomsskylden er 28500 Kr. Gælden 37000 Kr.

Proprietær Chr. Rathmann og Hustrus Legat.

Karl Kristensen, Møgelvang, Vinderup, er født den 7. December 1903 i Gøttrup og blev gift i 1933 med Anna Volsgaard, født 1. August 1912 i Nautrup. De har 3 Børn.

I 1930 købte Karl Kristensen 30 Tdr. Land uopdyrket Hede i Sevel søndre Hede, der nu kaldes Møgelvang. Han havde sammensparet 300 Kr., og det var hele Startkapitalen. Heden kostede 60 Kr. pr. Td. Land, og Pengene hertil blev laant. Karl Kristensen havde fremdeles Plads som Karl og tjente herved til at faa Heden pløjet.

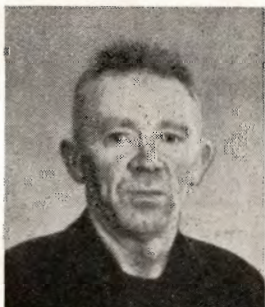
I 1913 fik han Statslaan paa 13000 Kr. til at bygge for, og heraf blev der 2000 Kr. til at købe Besætning for. Anna Kristensen medbragte 1000 Kr. til Udstyr.

Nu er al Heden opdyrket, og Besætningen bestaar af 8 Køer, 6 Ungkreaturer, 2 Heste og en Plag samt 9 Svin. Der blev bygget Hønsehus i 1935 og 1937, og Hønseholdet plejer at være ca. 200 Stkr. Ladden blev udvidet i 1939, og i 1940 blev der bygget Stuehus.

Der er købt og brugt Mergel for 1400 Kr. Gælden udgør nu 20000 Kr., og Ejendommens Værdi maa anslaaes til 40000 Kr.

Ejendommen er i mønsterværdig Orden og Drift, og her er et smukt Eksempel paa, hvad der kan naas selv med smaa Midler, naar man gaar paa med godt Humør, Energi og Dygtighed.

Jens Chr. Jensen, Ny Hede, Houer, Muldbjerg, er født i Houer Sogn den

14. Januar 1887, og hans Hustru, Anne Marie Jensen, er født i Snebjerg Sogn den 30. November 1887. De blev gift i 1912 og købte samme Aar deres nuværende Ejendom for 15000 Kr. med en Besætning paa 6 Køer, 1 Kvie og 2 Kalve, 2 gamle, danske Heste, 4 Slagterisvin, 1 Griseso og nogle Høns.

Til Ejendommen hørte 90 Tdr. Land, deraf var opdyrket 12 Tdr. Land, og Resten var Hede med Undtagelse af 3 Tdr. Land Eng 3 km fra Ejendommen.

Siden Overtagelsen er opdyrket 65 Tdr. Land Hede, Resten af Heden, ca. 10 Tdr. Land, er dels Tørvemose og dels tilplantet med Naaletræer.

Mergelen til de opdyrkede Arealer er for største Delen hentet med Hestekøretøj i Houergaarde ca. 3 km fra Ejendommen.

Der er plantet gode Læhegn og dels anlagt Smaaplantninger, det sidste navnlig ved Gaarden og omkring Haven; i Haven, der er paa ca. 2 Tdr. Land, er lagt et stort Arbejde, dels med Anlæg af store Stensætninger, der for Steneses Vedkommende er hjemført fra Marken, der navnlig ved de første Pløjninger gav mange Sten. Jens Chr. Jensen siger, at 1000 Læs Sten ikke slaar til. Der er i Haven mange Frugttræer, der ser sunde og velplejede ud, ligesom Helhedsindtrykket vidner om god Orden og et veldrevet Landbrug.

De Smithskes

= T Ø R V E V Æ R K E R. =

Anerkendte og udbredte over hele Skandinavien.

- Vi leverer: 1) Presseværker med Transportbaand.
2) Presseværker med Rullebord.
3) Vaad-Ælteværker med eller uden Høstegang.

AKTIESELSKABET

DE SMITHSKE

JERNSTØBERIER OG
MASKINVÆRKSTEDER

Aalborg.

Grundlagt 1834.

Telefon 6696.

**Hammerum Herreds
Spare- og Laanekasse,**

Herning

Telf. 10 og 314

Østergade 6

Kontortid

10—12¹/₂ og 14¹/₂—17

SKIVE

DISKONTOBANK

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

Stryg elektrisk

**Nordjysk Andels-
Fjerkræslagteri**

RANDERS - Telf. 3053

**Producenternes
eget Slagteri**

Intet solidarisk Ansvar
Se efter vor Notering i
Dagbladene hver Mandag

**Herning Hede-
& Discontobank.**

10—12¹/₂. 2¹/₂—5.
Telefon 5, 273 og 720.

Annoncér i
Hedeselskabets
Tidsskrift

Aktieselskabet
CARLSBERG TEGLVÆRK

Middelgade 14, Randers - Telefon 1515

Carlsberg Teglværk: Randers 174

Faarup Teglværk: Faarup 10

Hyggelig Underholdning

for hele Familien: Noveller, Romaner,
populære Artikler om Alverdens inter-
essanteste Emner, Humor, Knold og
Tot, Gyldenspjæt etc., Børnestof, Brev-
kasse, Husmodersider og meget mere —
gennemill. med moderne Fotografier og
farveprægtige Tegninger.

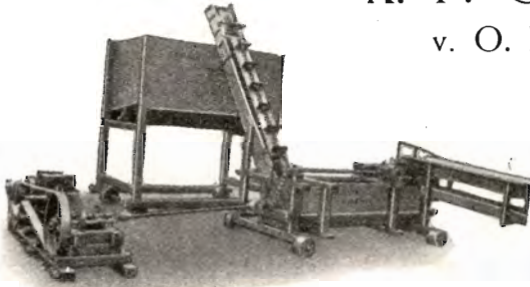
Husk hver Tirsdag
Danmarks førende Ugeblad

HJEMMET

R. P. Olsens Maskinfabrik

v. O. H. Olsen

Allingaabro - Telf. 1

Tørveværker i alle Størrelser

Specialitet:

Elevatorkæder — Kædehjul

Aktieselskabet

AARHUUS PRIVATBANK

— stiftet 1871 —

Aarhus:
Hovedkontor.

København.
Nygade 1.

Aktiekapitalen & Reserver ca. 17 Mill. Kr.
hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus
Tlf. Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af Jordbrugskalk
samt Foderkridtmel

SENLAR
Frugt The

Et forædlet
Produkt —

forfriskende

og velsmagende

IVERSEN & LARSEN A/S

Aktieselskabet

Vejle Bolte- & Møtrikfabrik.

Grundlagt 1899.

Telefoner 2120.

Telegr.-Adr.:
Boltefabriken.

Alle Slags Bolte Skruer,
og Skinnespliger.

Leverandør til
De danske Statsbaner.

TIL ALLE SLAGS
BYGNINGER

TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG
SALGSKONTOR: KAMPMANN-
GADE 2 - KØBENHAVN V.

Hotel Herning.

Telf. 21-41.

Bjens første Hotel.

REMINGTON

Bedste og mest benyttede
Skrivemaskine.

Enerhandler for Danmark:

L. KRISTENSEN

75, Raadhuspladsen,
København V.

TJÆREBORG CEMENTSTØBERI

F. CHR. JENSEN
— Telefon 21 —

Impræg. Cementrør efter In-
geniørforeningens Normer. —
Monierrør i forskellige Di-
mensioner fra 50—125 cm.
Forlang Tilbud.

Ejendomsskylden var ved Købet i 1912 6000 Kr. og er nu i 1941 34000 Kr.

Ved Ejendommens Overtagelse var Jens Chr. Jensen og Hustru i Besiddelse af 1000 Kr. og har ikke siden arvet Midler af Betydning, og hele Gælden paa Ejendommen er i Dag 15000 Kr. — Ejendommens Handelsværdi er ca. 70000 Kr.

Dette Maal er naaet næsten udelukkende ved Jens Chr. Jensen og Hustrus egen Arbejdsindsats, dog i de senere Aar ved Hjælp af Børnene.

Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat.

Niels Chr. Mogensen, Birkjær, Hee, er født 1892 paa den Ejendom i Hee, han nu ejer, og blev gift med Sidsel Marie Nielsen.

N. Chr. Mogensen overtog Ejendommen i 1921 for 5000 Kr. Der var da en Besætning paa 4 Køer, 3 Kalve, 4 Svin og 2 smaa Heste, Arealet var 12 Tdr. Land.

N. C. M. havde før Ejendomsovertagelsen købt 5 Tdr. Land Kær, der laa op til Ejendommen, for 1650 Kr. Denne Jord var betalt, men derudover ejede N. C. M. intet.

Bygningerne var for smaa (en Længe) og blev derfor i 1923 udvidet og moderniseret, hvilket kostede 11000 Kr. 1924 købtes Motor og Maskiner for 2000 Kr.

Af de 17 Tdr. Land hjemme er 12 drænet.

1934 købtes en Udlod paa 24 Tdr. Land for 825 Kr. Af dette Areal er 23 Tdr. Land merglet og opdyrket, 1 Td. Land er tilplantet. Læplantningen for hele Ejendommen er planlagt.

Besætningen udgør nu: 8—10 Køer, 10 Ungkreaturer og Kalve, 18 Svin, 100 Stk. Fjerkræ og 2 Heste.

Gæld udgør 24000 Kr. og Ejendommens Handelsværdi ca. 38000 Kroner.

N. C. M. er tildelt 1. Pr. i Konkurrencen mellem hele Markbrug indenfor Ulfborg Hind Herreders Landboforening og 1. Pr. i Elitekonkurrencen for Ringkøbing Amt.

Ditlev Georg Fjordside, Donskær i Møborg Sogn, er født i Bøvling 10. Februar 1896 som Søn af Tømrer J. P. Fjordside og Hustru. Som 11 aarig Dreng kom Fjordside ud at tjene som Hyrdedreng; da han blev 15 Aar, kom han i Tømrerlære og arbejdede efter udstaaet Læretid hos forskellige Mestre i Røvlingbjerg og Bækmarksbro indtil 1923.

Efter at være bleven gift med Anna Johanne f. Jensen købte

Fjordside i Februar 1923 et Hedeareal paa 12 ha delvis pløjet Hede beliggende yderst i den næsten uopdyrkede Donskær Mose i Møborg Sogn. Arealet ejedes af et Opdyrkningselskab i Likvidation. I Købet medfulgte en Mergeldyng. Prisen var 3800 Kr. for Jorden og 1200 Kr. for Mergelen.

Fjordside opførte i Foraaret 1923 et Skur til Beboelse for Familien (han havde Hustru og 2 Børn) samt Plads til 2 Heste. Efter 1½ Aars Forløb opnaaedes Statslaan til Opførelse af solide Bygninger. Udhuset er dog senere 2 Gange udvidet ved Tilbygning, ligesom der

paa Ejendommen er opført et ret stort Hønseshus og Tørvehus. Skuret, der først blev benyttet til Beboelse, er senere omdannet til Værksted.

Efterhaanden fik Fjordside Jorden merglet og bragt i Kultur og der oparbejdedes en ydedygtig Besætning, saaledes at der en Tid leveredes op imod 25000 kg Mælk aarlig til Mejeriet, samt ca. 15 Slagterisvin til Slagteriet. Besætningen er f. T. 3 norske Heste (heraf 1 Føl og en 2 Aars Plag), 4 Malkekøer (der har bestaaet Tuberkulinprøven), samt Ungkreaturer, Svin og Høns.

Ditlev Fjordside har samtidig med at han har oparbejdet Ejendommen arbejdet meget ude for at tjene til Ophold for sig og den store Familie (der er ni Børn i Ægteskabet).

Fjordsides Helbred har i mange Aar været mindre godt; den ældste Dreng er nu hjemme for at hjælpe Forældrene med Pasningen af Ejendommen.

Kristian Peder Svendsen, Tolshave, er født $\frac{1}{10}$ 1875. Forældrene var Husmand Anders Svendsen og Hustru, Tolshave pr. Jerup.

Chr. P. Svendsen opholdt sig indtil 17 Aars Alderen i Fødehjemmet, hvor han hjalp Forældrene med Arbejdet. Efter at have været Elev paa Hald ved Viborg var Chr. Svendsen i nogle Aar Forvalter paa større Gaarde. I 1901 vendte

han tilbage til Fødeegnen for at overtage en lille Hedejendom for en Pris af 5000 Kr.

Ejendommens Bygninger bestod ved Overtagelsen af et lille, gammelt Hus. I 1929 opførtes ny Stald og i 1939 en ny Lade.

Ejendommens Areal bestod ved Overtagelsen af 6 Tdr. Land dyrket Jord og 36 Tdr. Land Hede. Kristian P. Svendsen har udført et stort Opdyrkningsarbejde, idet han personlig har kultiveret 8 Tdr. Land af Heden, hvoraf en stor Del var Rimmer og Dobber, og Opdyrkningsarbejdet fortsættes.

Besætningen, der ved Overtagelsen var 2 Stude, 2 Malkekøer, 1 Kalv, er nu 2 Heste, 7 Malkekøer, 2 Kalve, 1 Griseso og 4 Ungsvin.

Om Fremgangen i Avl af Markafgrøder kan oplyses, at medens der ved Overtagelsen kun kunde avles ca. 3 Tdr. Korn, 10 Tdr. Kartofler og 1 Læs Hø, kan der nu avles ca. 50 Tdr. Korn, 25 Tdr. Kartofler, 300 Tdr. Roer og 12 Læs Hø.

Kristian Peder Svendsen havde ikke nogen Kapital af Betydning, da han overtog Ejendommen. Han har arbejdet sig støt fremad. Gælden paa Ejendommen er ikke forøget siden Overtagelsen trods de gennemførte betydelige Forbedringer.

Frøken Birgitte Lunds Legat.

Peder Chr. Pedersen, Fuglsang, Stenild, Hobro, er født 1898. Hans Fader

var Murer og Husmand, og ogsaa Sønnen lærte Murerhaandværket. I 1929 købte P. Chr. Pedersen sin nuværende Ejendom, et ubebygget og tildels uopdyrket Areal paa ca. 20 Tdr. Land, og efter at han sammen med sin Hustru et Par Aar havde arbejdet med at faa dette Areal opdyrket, byggede han sammen med Faderen en Ejendom herpaa i 1931. I de første Aar derefter arbejdede Familien under meget vanskelige økonomiske Vilkaar, men ved Flid og Sparsommelighed er det gaaet godt fremad for dem, saaledes at de nu ikke alene har oparbejdet et godt Hjem og en god Bedrift, men ogsaa de økonomiske Forhold, hvorunder de lever, er nu tilfredsstillende.

Ejendomsskylden er 13500 Kr. og Ejendommens Gæld 15000 Kr.

Der holdes nu paa Ejendommen en Besætning paa 2 Heste, 6 Køer, 6 Ungkreaturer, 16 Svin og 30 Høns.

Skovforhold i den sydsvenske „Skogsbygd“.

Trods den ringe geografiske Afstand, der er mellem Danmark og »Skogsbygden«, der dækker over de gamle Grænseprovinser mellem Danmark og Sverige, er Skovforholdene derovre helt forskellige fra vore. At give et Billede i Almindelighed af det nordlige Halland, sydlige Vestergötland og vestre Smaaland kan ikke her være Opgaven, men er forøvrigt gjort mesterlilgt af Forfatteren Aage Madelung i hans sidste Bog »Pigen, de søgte«. Her maa det være nok at sige, at Sten og Skov og Moser dominerer, og at Agerjorden kommer i 4. Række, baade hvad Areal og økonomisk Betydning angaar.

I ethvert Land med en nogenlunde driftig Befolkning er der en Tilbøjelighed til at standardisere Produkterne, og hvad Smør, Flæsk og Æg var for Danmark, er »Massaveden« for Skogsbygden. Massaveden ligger stabelvis og afbarket paa alle Jernbanestationer og venter paa Vognlejlighed for at blive fragtet ned til Cellulosefabrikkerne og omdannet til Sulfitcellulose for Granens Vedkommende og Sulfatcellulose for Fyrrens. For at gøre Transporten billigere maa ogsaa Aaerne: Åtran, Nissan og hvad mere de hedder tage deres Del af Transportarbejdet, og derfor finder man ogsaa Stablerne af Papirtræ langs disse Vandløbs Bredder, parat til at Træet kan rulles i, naar »Flottningen« skal tage sin Begyndelse.

Som en afgjort Nr. 2 kommer Tømmerprodukterne, og her drejer det sig for Sydsveriges Vedkommende hovedsageligt om »slinget«, »skråddat« eller »bilat« Træ, som ofte føres pr. Jernbanevogn direkte fra den lille svenske Afsenderstation til Modtagerstationen, f. Eks. i Danmark.

Hvad Naaletræbrændet angaar, saa har man under normale Forhold de samme Kvaler med dets Afsætning som i Danmark.

Skønt Priserne paa Træ er lavere end i Danmark, er Aftrækket paa Massaved saa stærkt, at Staten har maattet holde igen med Hensyn til Hugsten. Det var især Anlægget af de store Sulfitfabrikker, som satte Hugstem-poet op. Een Gang anlagt, kræver en Sulfitfabrik til Stadighed store Mængder af Træ, og saa sendes der »Inspektører« og »Måtare« ud for at skaffe det fornødne. Helst køber man skovet og afbarket Træ, som er oplagt i Stabler, men hvor det lettere fører til Maalet, foretages betydelige Køb af Træ paa Rod, en Fremgangsmaade der jo er særdeles bekvem for Sælgeren, hvis Rolle indskrænkes til at kvittere for Salgssummen. Imidlertid byder Loven i Sverige, at Bestand, som endnu ikke er modne til Afdrift, kun maa gøres til Genstand for saadan Gennemhugning, at deres Udvikling derigennem fremmes. Bestemmelsen er saa viseligt affattet, at den driver den private Skovejer i Armene paa »Skogsvårdsstyrelsen«, den Institution, hvis Opgave det er at kontrollere og hjælpe Skovejerne. »Skogsvårdsstyrelsen« overvaager, at Bevoksninger ikke utidigt afdrives, at Gennemhugningerne føres hensigtsmæssigt, og de foretager paa Anmodning fra Skovejeren Udvisning

samt om det ønskes tillige Taksation af det udviste. Endelig overvaager man, at Renafdriften tilplantes og udleverer til Formaalet meget billige Planter, ligesom der stilles Plantør til Raadighed. Der er ikke Tvivl om, at Sverige i sine »Skogsvårdsstyrelser« har et Organ af den allerstørste Betydning for Rationaliseringen af dets Skovbrug. Det er i Praksis saaledes, at intet Firma ønsker at købe Skov paa Rod, medmindre Ejeren kan forevise »Skogsvårdsstyrelsen« Takseringsliste og dermed godtgøre, at denne er indforstaaet med den paatænkte Hugst. Naturligvis er det en stor Hjælp for en større Skov-ejer, at der fra »Skogsvårdsstyrelsen« kan faas ikke blot Planter men ogsaa en Plantør til at lede Arbejdet, saaledes at han derved selv kan fritages for Tilsyn og Ansvar.

En særlig Rolle spiller Jordbunds- og Fugtighedsforhold, Skovarealer-nes Bekostning og Ejendomsforholdene. Gennemsnitligt findes der pr. ha Skov-areal i Skogsbygden ca. 50 m³ Træ, og dette er omtrent, hvad vi ogsaa her i Jylland mønstrer i Hedeplantagerne, men med dette Punkt hører ogsaa Ligheden op. Jordbunden er langt bedre og navnlig langt friskere, grundet dels paa det kuperede Terræn, Klippeunderlaget og dernæst paa den større Nedbør. Blæsten spiller kun en ringe Rolle, og Selvforyngelsen sker villigt.

Da de foromtalte Sulfitfabrikker anlagdes, ønskede de industridrivende Selskaber tillige at købe Skovarealer, hvorved der opstod Fare for, at et stort Antal Ejendomme skulde blive skovløse og Ejerne henvist til at leve af de daarlige Landbrug, hvis Areal oftest kun udgjorde ca. $\frac{1}{10}$ af det Skovareal, der hørte til. For at afværge Faren kom en Lov om, at industridrivende Firmaer ikke maatte købe Ejendomme. Næste Trin var saa, at industridrivende Selskaber stiftede Datterselskaber, som ikke var industridrivende, men som købte Skov af alle Kræfter. Saa maatte der en Lov til om, at Aktieselskaber overhovedet ikke maatte erhverve Skovejendomme, og disse Selskaber er derefter henvist til at benytte »Straamænd«, naar de ønsker at erhverve Skovarealer.

Som det vil forstaas, er det sydsvenske Skovbrug, skønt lille i Forhold til Norrlands, dog af meget større Dimensioner end det danske. Vanskelighederne ved en Sammenligning øges derved, at Hovedparten af det danske Skovbrug bygger saa meget paa Løvtrædrift, at det ikke godt kan sammenlignes med svensk Skovbrug i Almindelighed. For det danske Hedeskovbrug, som jo i en overskuelig Fremtid vil være baseret paa Naaletræer, maa man ønske, at Fremtiden vil bringe ligesaa rationelle Organer til Kontrol og Vejledning vedrørende de enkelte Ejendommers Drift, som man har faaet i Sverige, naturligvis ikke de samme, men ligesaa effektive og ansvarlige og ikke mindst den samme velgørende Forenkling.

K. Oldenburg.

Udhugning i Læplantning og Have.

Som i mange andre Egne af Jylland var det for et halvt Hundrede Aar siden sjældent i Vesthimmerland at finde Haver omkring Gaarde og Huse paa Landet.

Forlængst er dette ændret, saaledes at det nu er en Undtagelse at se en Landejendom uden Have, og Reglen er, at der om enhver nybygget Ejendom allerede samme Aar eller Aaret efter Opførelsen anlægges en Have — større eller mindre — og til Læ for denne og Bygningerne plantes Læplantninger — ihvert Tilfælde mod Vest, men ofte ogsaa mod Nord og Øst.

Forlængst er man bleven klar over, at for Træernes Vækst og rette Trivsel er en omhyggelig Rensning de første Aar en Nødvendighed, og enhver, der har Sans derfor, maa glæde sig over de mange, unge velplejede Plantninger, der danner en smuk og nyttig Ramme om de senere Aars mange nybyggede Husmandshjem, — de klippede Hække om Prydhaven og langs Indkørslerne falder godt sammen med den almindelig anvendte Byggestil og giver hele Ejendommen et pynteligt og hyggeligt Præg.

Medens der saaledes i de senere Aar er sket en glædelig Fremgang med Hensyn til Pasning af unge Plantninger, er Forholdet desværre det, at yderst faa Landmænd har Forstaaelse af Plantningens senere Udtynding, og mangen Plantning staar derfor urørt i 20—30 Aar.

Resultatet bliver opknebne, løvfattige og svage Træer pletvis eller enkeltvis udgaaede, dræbt i den haarde Kamp om Lys og Luft.

En saadan Plantning bliver senere et let Bytte for Sygdom og Storm, og man naar ikke det, der var tilstræbt ved Anlægget, — en varig og god Plantning af kraftige, bredkronede Træer, der i 3—4 Slægtled kan danne Læ og Lunhed som Ramme om Hjemmet.

Gentagne Udhugninger med faa Aars Mellemrum er lige saa nødvendige som Rensningen i de første Aar.

Det var tidligere almindeligt, at man i Læplantningerne indplantede Hvidelle for ved disse Træers hurtige Vækst snarest at faa Plantningen sluttet. Dette naas almindeligvis ogsaa paa faa Aar, men ofte overvokser og ødelægger Ellene de bedre Træarter som Elm, Røn, Ahorn, Birk og Eg, og Indblandingen af Ellene bliver herved til stor Skade i Stedet for til Gavn.

Den første Udtynding i en saadan af Elle overvokset Plantning kan bestaa i en Bortskæring af de Ellegrene, der direkte generer de indblandede bedre Træarter, samt Udtynding i selve Ellene, der ofte udvikler flere Stammer.

I Løbet af 3—5 Aar bør Ellene helt afvikles, og derefter fortsættes Udtyndingen mellem de øvrige Træer med 3—4 Aars Mellemrum, ved at man stadig fjerner de svage og undertrykte. Efter hver Udtyndning faar Lyset saa stærk Adgang, at der fra Stødene for det meste fremvokser en Del kraftige Rodskud, hvorved Jordbunden beskyttes mod for stærk Opvækst af Græs og Ukrudt.

Hugsten bør udføres saaledes, at man i Vindsiden ved tidlig og ret stærk Udrensning faar lave, stærk grenede Træer, medens man ved en noget svagere Hugst længere inde i Læbæltet kan frembringe højere slanke Træer med en kraftig men mindre bred Krone.

Ved passende Lysstilling vil en Del af de fremkomne Rodskud sammen med Selvsaaning af Buske som Hyld, Røn og Ribsarter m. m. udvikle sig til en kraftig og løvrig Underskov, hvorved man forhindrer den Gennemtræk, der er saa almindelig i opknebnene, ældre Læplantninger.

De inderste Trærækker mod Haven eller Gaarden vil paa Grund af Lysforholdene udvikle lange Sidegrene, hvis Skygge kan være stærk generende og ødelæggende for de indenfor værende Hække eller Busketter og Blomstergupper.

Ved stærk Beskæring af disse Grene — f. Eks. 1 Alen fra Stammen — fremkommer der den paafølgende Sommer en Mængde nye Skud. Ved gentagen Klipning kan man frembringe et godt og tæt Underlæ, og Lys og Sol faar langt bedre Adgang til Haven.

Her i Vesthimmerland bestaar Læplantningen ofte af en Tjørnehæk mod Vest, derefter en Række Seljerøn og indenfor een eller flere Rækker af Elm, Ahorn, Birk m. fl.

Af Hensyn til den omtalte stærke Skygge, den ældre Plantning giver, kan det tilraades forinden i Læbælterne at indblande Birk, Eg eller Ask, og hvor disse Træarter her er plantet, bør de overholdes ved Udhugningen.

Der er her særlig talt om unge eller yngre Haver omkring de mange nye Ejendomme, der er bygget i de sidste 15—20 Aar, men der findes ogsaa mange 30—40 ja 50 Aar gamle Haver, mest omkring de ældre Bøndergaarde. Da Plantningsforeningerne blev oprettet sidst i Firserne og først i Halvfemserne, var Havespørgsmaalet vel det vigtigste Punkt i Lovene, og der blev derigennem gjort et stort Arbejde for Fremme af Haveanlæg.

Desværre kan Ejere af yngre Haver ikke her hente Belæring, idet Udhugning for det meste er ganske forsømt. Iagttagere, der paa Afstand har glædet sig over disse gamle Haver, kender den Skuffelse, det er at komme dem paa nærmere Hold: ranglede, opknebnene Træer, der ved Kampen om Lyset er skubbet ud til alle Sider — næsten uden Krone,

mange omblæste og udgaaede — helt sammengroede saa der inde i Haven hverken kan trives Buske eller Blomster.

Man ser da ogsaa mange Steder det mærkelige Forhold, at nu da Træerne har naaet den Størrelse, der ved Anlægget saas hen til med Forventning, saa opgives den gamle Have — overlades helt til sig selv, — og man anlægger en ny ved Siden af.

Ganske vist var de ældre Haver anlagt for smaa, saa en Udvidelse kan være paakrævet, og der stilles stærkere Krav til Lys og Sol i de moderne Haver, som næsten kun skal bestaa af Græsplæne og Blomster, — men Træerne hører nu med til en rigtig Have, og helst store og skyggefulde, saa man kan nyde Skyggen her en varm Sommerdag. I den Retning kan de forladte og forsømte Haver maaske faa en Renaissance, idet der ofte vil kunne faas et smukt Anlæg ud af dem i Forbindelse med den nye Have ved Siden af. Ved gradvis Udhugning, Opstamning og Afpudsning kan der faas smukke Partier med fritstaaende Træer, enkeltvis eller i Grupper. Naar Lyset faar tilstrækkelig Adgang, kan man faa en meget brugelig Græsplæne frem ved Slaaning af Bunden nogle Gange i Løbet af et Par Somre.

Det er ikke ubetydelige Arealer, der er tilplantet med unge og ældre Læplantninger, og foruden at man ved rigtig Udtyndning og senere Hugst faar smukke og langt mere holdbare Træer frem, kan der her fremskaffes betydelige Brændselsmængder, hvilket særlig i Tiden har stor Betydning. Der skal ikke ret mange 30—40 aarige Løvtræer til en Rummeter Brænde, og i mange Tilfælde kan der ogsaa blive Tale om en Del Gavntræ.

Gatten i Februar 1942.

Johs. Th. Bawngaard.

Fra Hedeselskabets Grundforbedringsvirksomhed.

Fra Distriktskontorerne under Hedeselskabets Mose- og Engafdeling foreligger der en Opgørelse over Arbejder i Februar Maaned 1942.

Det fremgaar deraf, at der i Maanedens Løb er fuldført 353 Arbejder omfattende 1768 ha til en samlet Overslagssum af 962950 Kr. Heraf var 339 Drænings- og Kultiveringsarbejder omfattende 1414 ha (Overslagssum 879620 Kr.) og 14 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 354 ha (Overslagssum 83330 Kr.).

Derudover er der i samme Maaned ved samtlige Distrikter færdigprojekteret og tilstillet Rekvirenterne 748 Arbejdsplaner omfattende 3219 ha til en Overslagssum af 2477221 Kr. Heraf var 721 Drænings- og Kultiveringsplaner omfattende 2567 ha (Overslagssum 2153681 Kr.) og 27 Vandløbsreguleringer med et interesseret Areal paa 652 ha (Overslagssum 323540 Kr.).

N. B.

LITTERATUR.

En dansk Naturpark.

Cand. jur. *Finn Hjerl-Hansen* har paa Gads Forlag udsendt en overordentlig smukt udstyret lille Bog paa 80 Sider om »Hjerl Hede og den gamle Landsby«, som Hjerl-Fonden efterhaanden har erhvervet omkring den naturskønne Flyndersø sydvest for Skive.

Fondens Skaber, Direktør *H. P. Hjerl-Hansen* indleder Bogen med en Skildring af Egnen og en historisk Redegørelse for Arbejdet med Oprettelsen af Fonden, Indkøbene af Ejendommene og Samlingerne, Fredlysningsen af Arealerne og Søerne. Hjerl Hede udgør med sine 6 Gaarde og Husmandsbrug et samlet Areal paa henimod 2000 Tdr. Ld., bestaaende af ca. 550 Tdr. Ld. Naaleskov med Fredskovsforpligtelse, ca. 150 Trd. Ld. Ager og Eng og Resten Lynghede med Egekrat, i Hovedsagen beliggende omkring Flyndersøens sydlige Halvdel, og for nogle Partiers Vedkommende paa den østlige Side af Søens nordlige Halvdel. Hertil kommer et Søareal paa ca. 250 Tdr. Ld. Paa den sydlige Del af Heden findes en Del Kæmpehøje og tydelig Spor af Oldtidsveje og i Aadalen, der fører fra Stubbergaard sø til Flyndersø, snor Stubberaa sig i mange Vindinger mellem de lyng- og egepurklædte Skrænter.

Erik Struckmann omtaler Fredningens Betydning, Dr. phil. *Knud Jesen* redegør for Vegetationen og Dr. phil. *Hilmar Ødum* for de geologiske Forhold. De forskellige Samlinger under »Den gamle Landsby« beskrives af en Række Sagkyndige, Flyndersøens Saga er meget lyrisk og tiltalende fortalt af *Finn Hjerl-Hansen* og Plantagerne omtales af Hofjægermester *Chr. Lüttichau*. Bogen, der er meget fuldendt illustreret, slutter med et Par stemningsfulde Skildringer af Egnen før og nu, henholdsvis ved Generalmajor *C. C. F. Moltke* og Direktør *H. P. Hjerl-Hansen*.

has.

Sandflugten i Vendsyssel.

Vendsyssels lærde Historiker, Forfatteren *C. Klitgaard*, Hjørring, har i Hist. Aarb. for Hjørring Amt 1941 offentliggjort en omhyggelig Undersøgelse af Sandflugtens Historie i Vendsyssel. Forfatteren naar til Resultatet, at Sandflugten i Vendsyssel ikke er et Produkt af Skovrydningen, men derimod foraarsaget af Sand, som Havet kastede i Land og som Vinden derefter tørrede og førte med sig. Nogen Sandflugt af større Betydning synes først at være opstaaet tidligt i 1500erne, og 1539 udstedtes den første Forordning om ikke at ødelægge Klitvegetationen, da »Sandet derudover drives paa Landet og fordærver megen Jord«.

Sandflugten mener Forfatteren, staar i nøje Forhold til bestemte

Perioder med forudgaaende store Bortskylninger af Land ved Stormfloder og tilsvarende Aflejninger andre Steder. I 1590—1630 har Stormfloder og tilsvarende Aflejninger andre Steder. I 1590—1630 har Stormindenfor dette Tidsrum er sket større Forandring af Kystformationen, Bortskylning af Land og tilsvarende Aflejring. Det er da ogsaa i 1600erne, at man i Præsteindberetninger, Tingvidner og Hartkornsansættelser hører om de store Sandflugtsskader, der mange Steder strakte sig langt ind i Landet. Der anføres en lang Række Eksempler paa Bortskylning af Land og Ødelæggelse af Ejendomme og Agre som Følge af det kvælende Sand. I 1680 fik Kongen saaledes tildømt 27 Ejendomme i Hvetbo Herred, og af dem var 25 ødelagt af Sandflugt og for en stor Del ganske forsvundne, idet Markerne var blevet forvandlet til »hvid Strand og Klit«. Der kom stadig Forordninger om Sandflugtens Bekæmpelse, men det nyttede intet saalænge Klitstrækningerne henlaa som Fælleseje og benyttedes til Fædrift, og man ogsaa brugte Klittag som Tækkemateriale og Rødderne til Løbinding samt Strandtjørnen til Ilding. Øvrigheden greb sjældent ind. For de overvejende Egenes Vedkommende kulminerede Sandflugten dog ved Aar 1700. 19. September 1792 kom en Forordning om Sandflugtens Dæmpning ved Beplantning, Klitternes Udskiftning og Deling samt Fredning og Opsyn med Sandflugten, og dermed toges rationelt fat paa Sandflugtens Bekæmpelse, som fra nu af gjorde gode Fremskridt.

Forfatteren omtaler ikke den Sandflugt og de Indsander, der har fundet Sted i det indre Vendsyssel, hvor der dog enkelte Steder har eksisteret saadanne. Det synes sandsynligt, at der lige saavel i Vendsyssel har kunnet opstaa saadanne, foraarsaget af Skovrydning og Hedebrande, som man kender det bl. a. fra Hammerum Herred og Lysgaard Herred i Midtjylland.

S.

Lævirkningsundersøgelserne.

I December og Januarhefterne af »Deut. Landeskultur Zeit.« har Dr. *Werner Baden*, Berlin, gjort saavel afdøde Direktør *Chr. Dalgas'* Undersøgelser om Plantningens Indvirkning paa Nedbøren og Klimaet som de af Hedeselskabet i de sidste Aar offentliggjorte 2 Beretninger om Lævirkningsundersøgelser til Genstand for en meget udførlig Omtale, der nærmest former sig som et udførligt Referat af Undersøgelsesernes Udførelse og de fremkomne Resultater. Til Slut skriver Dr. *Werner Baden*:

»Selv om ogsaa hist og her de danske Iagttagelser ikke kan holde Stand overfor Meteorologernes kritiske Øje, saaledes at der, inden der kan drages en fuldgyltig Slutning, maaske skal foretages en Efterprøvning eller fornyet Undersøgelse i en eller anden Retning, saa fremgaar det dog med Sikkerhed af det foreliggende:

Ethvert maalbevidst Landbrug, i Særdeleshed maalbevidst Opdyrkning

af Jord, fører ikke, saaledes som det undertiden nar været antaget, til en Forringelse af de klimatiske Forhold, hverken i mindre eller større Omraader, men udvikler sig snarere i gunstig Retning, naar man samtidig tager passende Hensyn med Anlæg til Beskyttelse mod Vinden — mest formaalstjæntligt i Form af Læhegn og større og mindre Plantninger, thi Jyllands systematiske Tilplantning var ikke en Selvfølge, men meget mere en Følge af Erfaring og en Forudsætning for den videre Opdyrkning og Kultivering af det, der engang var øde Hede- og Mosestrækninger.

Lignende Erfaringer er ikke ny indenfor tysk Landbrug, de hører snarere til den i mange Egne fra gammel Tid fra Bonde til Bonde overleverede Viden. De er ogsaa i de sidste Aartier kommen til Anvendelse i Form af mere eller mindre systematisk anlagte Læhegn i Forbindelse med Grundforbedringsarbejder, saaledes især ved Kultiveringen af Nordvestjyllands Højmoser.

Det var at ønske, at disse gamle og de behandlede nye Erfaringer maatte blive Fælleseje til Gavn og Glæde for tysk Landbrug. Saa vil det være Slut med de ubegrundede Beskyldninger angaaende en Forværring af Klimaet som Følge af Opdyrkning og Kultivering af Heder og Moser.«

has.

Plantningsforeningerne.

Han Herreders Plantningsforening

holdt forleden Generalforsamling paa Fjerritslev Kro. Formanden, Gaardejer *Niels Møller Holm*, Vust, indledede sin Beretning med smukke Mindeord om afdøde *Martin Henriksen*, Brovst. Arbejdet var gaaet sin støtte Gang, og Plantningssagen paa Egnen gik jævnt fremad, ikke mindst paa Grund af Konsulenten, Skovrider *Jensens* Ildhu og varme Interesse for Sagen. Regnskabet balancerede med 10085 Kr. og slutter med en Kassebeholdning paa 375 Kr. Der er til Medlemmerne leveret 87700 Naaletræer og 36000 Løvtræer. Derefter uddeltes en Række Præmier for veludført Plantningsarbejde. Gaardejer *Chr. Holm*, Dronningholm, tildeltes Aarets Præmie som Kredsformand.

Der sluttedes med Kaffebord, hvor Skovrider *Jensen*, Hurup, talte om den rigtige Plantningstid.

Vejle og Omegns Plantningsforening

har, efter hvad Formanden, Gaardejer *Kr. Jacobsen* forleden oplyste paa Generalforsamlingen, udleveret Rekordantal af Planter, nemlig 23 % flere end Aaret før og ialt 247000 Naaletræer og 63300 Løvtræer til 230 Aftagere.

Til Bestyrelsen nyvalgtes *Ove Hansen*, Brandbjerg, og *A. Mathiesen*, Bjerglev, genvalgtes.

Skovrider *Piper* redegjorde for forskellige aktuelle Plantnings-spørgsmaal.

Brødstrup og Omegns Plantningsforening

har holdt Generalforsamling. Formanden, *Søren Thygesen*, Vinding, aflagde Beretning. Aaret 1941 havde været et Rekordaar i Plantningsforeningens Historie, idet der var leveret 162720 Naaletræer og 12835 Løvtræer foruden et stort Antal Frugttræer og Buske.

Foreningen har for Tiden 182 Medlemmer. Der er atter i Aar indgaaet saa store Bestillinger paa Frugttræer og Buske, at der er Udsigt til, at de økonomiske Rammer bliver sprængt, og det bliver derfor nødvendigt at forhøje Kontingentet.

Der vedtoges efter en kort Forhandling en Forhøjelse paa 50 Øre til 1 Kr.

Hedeselskabets Repræsentant, Skovrider *Madsen*, Høllund, forelagde Plantningsregnskabet, hvoraf fremgik, at de forannævnte Naaletræer og Løvtræsplanter var leveret til 156 Modtagere og havde kostet 5835 Kroner.

Til Bestyrelsen genvalgtes *Jens Jørgensen*, Træden, og nyvalgtes *Ejnar Møller*, Aale.

Mødet sluttede med en længere faglig Forhandling, hvor Skovrider *Madsen* besvarede en Række aktuelle fremsatte Plantningsspørgsmaal.

Skanderborg og Omegns Plantningsforening

holdt den 13. Januar en talrigt besøgt Generalforsamling. Formanden, Rentier *J. A. Jensen*, Ry St., betonedede i sin Beretning, at Aaret plantningsmæssigt ikke havde været saa godt. I økonomisk Henseende havde Aaret været det største i Foreningens Historie. Medlemstallet var ved Regnskabsaarets Slutning 375, og det nærmer sig nu 400. Til 144 Medlemmer var uddelt 153000 Naaletræer og 22000 Løvtræer, som havde kostet 7521 Kr. Frugttræsbeskæringskursus har under god Tilslutning været holdt i Hylke og Tebstrup.

Formanden oplæste Driftsregnskabet, der balancerede med 899 Kr. Status viste en Formue paa 1035 Kr.

Skovrider *Piper*, Silkeborg, gav forskellige Oplysninger. Anlægsgartner *Grummesgaard Madsen*, Ry, gav Anvisning paa, hvorledes man skærmer Frugttræerne mod Angreb af Harer.

Efter Generalforsamlingen var der fælles Kaffebord.

Plantningsforeningen for Aarhus og Omegn

har holdt Generalforsamling i Aarhus. Formanden, Pastor emer. *H. P. Christensen*, Silkeborg, bød Velkommen, hvorefter Hedeselskabets raadgivende Repræsentant i Bestyrelsen, Skovrider *Piper*, Silkeborg, aflagde Beretning. Udleveringen af Planter havde været usædvanlig stor.

Tørvepresseren „RIMAS“

Model 1942 med mange nye Forbedringer, uovertruffen i Produktionsevne og Driftssikkerhed.

Tørvevogne og Brædder, Ælteværker, Motorer og Traktorer, Generatorer til Dieselmotorer og Traktorer.

Forlang Referencer og Tilbud samt alle øvrige Oplysninger hos Deres Forhandler eller direkte hos

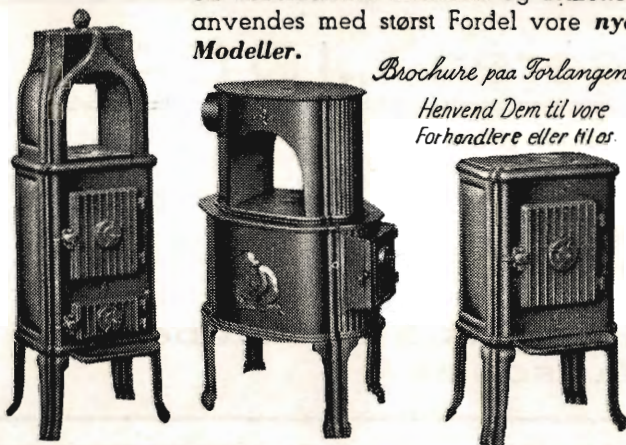
Ringsted Jernstøberi & Maskinfabrik A/S

Indgiv Deres Bestilling i god Tid. Telf. Ringsted 48.

RIBE *Brændeovne og Tørveovne*

Til indenlandsk Brændsel og Briketter anvendes med størst Fordel vore nye *Modeller.*

*Brochure paa Forlangende
Henvend Dem til vore
forhandlere eller til os*

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON 261 & 262

Røde Drænrør

2" — 12"

Fredenshøj Teglværk

Aabenraa
Telefon 2127

HADSTEN

Cementstensfabriker

— ved **Chr. Andersen.** —
Telefon 67.

Imprægnerede Cementrør
i forskellige Dimensioner
Monierør og Brøndringe.

Forlang Tilbud - Billige Priser.

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11.

Mejeriernes og Landbrøgets Ulykkesforsikring.

Tell. 14.350. · Genaldigt Selskab. · Revantlowag. 14. Kbhvn. V.

Ansvarsforsikring

Automobilforsikring

Henvendelse til Kredens Tillidsmand eller til Kontoret.

SOPHUS BERENDSEN A/S

V. FARIMAGSGADE 41
KØBENHAVN V

KANNIKEGADE 18
AARHUS

ALT ENTREPRENØRMATERIEL

DAMP- OG DIESELLOKOMOTIVER
GRAVEMASKINER - TIPVOGNE - SPOR

LEVERANDØR TIL HEDESLSKABET

A/S FISKBÆK BRIKETFABRIK

BRUNKULSBRIKETTER & RENHARPEDE BRUNKUL

Kontor: Aarhus
Aaboulevarden 7
Telefon: 5710

Fabrik: Fiskbæk
pr. Herborg
Telefon: Herborg 12

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

A/s Varde Staalværk, Varde.

||| 1. Kl. Staalstøbegods til Tip-
vognshjul, Bremseklodser og
andet Entreprenørmateriel. —

Ildbestandigt „Vardan“. — Manganstaal.

Tørvepresseren „IDEAL“

Det taler for sig selv, at vi i 1940—41 leverede 312 Anlæg.
Indsend Bestilling i god Tid, før Materialerne udgaar.
Yderligere Forbedringer. Kugletryklejer m. m.
Forlang Prospekt.

Svennings Maskinfabrik & Jernstøberi
VEJEN — TELEFON 53

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

i Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i Jægerhytten

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tils.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med
Klasselotteriet.
Lodsedler faas hos alle
Kollektørerne samt i
Hoved-Kollektionen, Frede-
riksberggade 2, København K.

Lyskopi - Zinktryk

Aarhus Lys- &
Zinktrykanstalt

Frederiksalé 60, Aarhus

Plantepriiserne er steget meget stærkt sidste Aar, saa Hedeselskabet havde følt sig foranlediget til paa rette Sted at forespørge, om der ikke kunde fastsættes Maksimalpriser paa Planter, hvilket man dog havde faaet Besked om, ikke kunde lade sig gøre.

Til Bestyrelsen genvalgte Lærer *Korsbæk*, Faarup, og Gaardejer *Jens Christensen*, Ingerslev.

Djurslands søndre Plantningsforening

har holdt Generalforsamling. Proprietær *Hvid*, Søholt, var Dirigent. Formanden, Gaardejer *P. Madsen Petersen*, Stabrand, omtalte de mangeartede Vanskeligheder, som Plantningsforeningen havde haft at kæmpe imod. Skovrider *Thyssen*, Ebeltoft, supplerede Beretningen med at omtale Plantningen. Han paatalte de forskellige forkerte Opfattelser af Pligthugsten, idet eget Forbrug er indbefattet i Pligthugsten. Valgene til Bestyrelsen var Genvalg. Regnskabet balancerede med 1055 Kr., Plantageregnskabet med 239 Kr.

Rødby Fjords Lodsejerlaug

har holdt Generalforsamling under Ledelse af Formanden, Gaardejer *Laurids Hansen*, Hersø. Der er plantet ca. 14000 Planter. Planterne har lidt en Del under Is og Vand. Det overvejes at anlægge forskellige nye Plantninger. Det er med megen Besvær lykkedes at sikre Foreningen 6000 Granplanter og lidt Poppel. Regnskabet balancerede med 2266 Kr. Forstassistent *Buus Hansen*, Slagelse, talte derefter om Plantning.

Værum og Omegns Plantningsforening

har holdt Generalforsamling i Randers. Formanden, Gaardejer *J. M. Lerche*, Tebbestrup, bød Velkommen til Forsamlingen og især til Skovrider *Thyssen*, Ebeltoft.

Der er igennem Foreningen i Aaret 1941 uddelt til Medlemmer 44300 Stk. Naaletræer og 34650 Stk. Løvtræer til en samlet Værdi af 4407 Kr.

Efter Generalforsamlingen holdt Skovrider *Thyssen* Foredrag om de forskellige Skovplanters Fordring til Bundforhold og Læ.

Bjerringbro Plantningsforening.

Ved Bjerringbro Plantningsforenings Generalforsamling forleden var Formanden, Gaardejer *Oscar Dam* og 4 Kredsrepræsentanter, nemlig *Mikkel Mikkelsen*, Nøddelund, *Carl Hansen*, Gullev, *Søren Mogenssen*, Sahl, og *Chr. Jensen*, Genstand for megen Opmærksomhed, idet de ved samme Løjlighed fejrede 25 Aars Jubilæum henholdsvis som

Formand og som Kredsrepræsentanter. Foreningen fejrer til næste Aar 50 Aars Jubilæum den 3. Marts.

Aaret har været Rekord-Aar for Udlevering af Planter, idet der er udleveret 97500 Naaletræer og 23000 Løvtræer til 140 Modtagere for ialt 4597 Kr. Regnskabet balancerede med 1019 Kr.

Kjellerup og Omegns Plantningsforening

har holdt Generalforsamling. Formanden, Gaardejer *Anders Nielsen*, Vattrup Lundgaard, afgav en meget fyldig Beretning, i hvilken han bl. a. udtalte, at Aaret havde været et udpræget Planteaar, og havde man for blot en Menneskealder siden plantet som nu, vilde der have været adskilligt mere Træ til Kakkelovne, Generatorer m. v., og det var en Fornøjelse at se de mange Plantninger, som giver Læ og Skønhed for Hjemmene. Foreningen har, fortrinsvis til Plantning for mindre-bemidlede, faaet 930 Kr.

Regnskabet forelagdes af Formanden og balancerede med 354 Kr.

Skovrider *Oldenburg* fra Hedeselskabet oplyste, at der var uddelt 141124 Naaletræer og 46618 Løvtræer til en Værdi af 7625 Kr. til 144 Ejere. I Tilskud til Demonstrationsplantning var ydet 762 Kr. Skovrideren advarede indtrængende mod at rydde de gamle Hegn for skaanselsløst.

Konsulent *Ole Nielsen*, Højbjerg, omtalte Bevillingen paa de 20000 Kr., som nu var forhøjet til 30000 Kr., og oplyste, at der er plantet 15 km Læhegn og 68 Hektar med Smaaplantninger. Med Tilskud følger Forpligelser, og bl. a. skal Plantningerne holdes rene.

Martinus Mortensen, Lysgaard, var af den Opfattelse, at der brydes for mange Hegn ned. De burde fredes.

Til Bestyrelsen genvalgte *Formanden* samt *Ole Nielsen*, *Martinus Mortensen*, *Laust Kristoffersen* og *Karl Espersen*, Almind, og ligeledes genvalgte alle Kredsforstandere.

Salling og Fjends Herreds Plantningsforening

har holdt Generalforsamling i Skive. Formanden, Forstassistent *Boldrup* aflagde Beretningen for det svundne Aar, der, trods Tiderne, havde været usædvanlig godt. Foreningen har nu 63 Kredse (31 sidste Aar) og 316 Modtagere, der ialt har faaet tildelt 249266 Planter, hvilket vil sige 101646 Planter flere end i Fjor. Dette er et glædeligt Tegn paa, at det mere og mere bliver klart for Landmanden, hvor uvurderlig Betydning Læplantningen har.

Hr. *Boldrup* oplæste videre Regnskabet, der balancerede med 19128 Kr. og udviste en Kassebeholdning paa 265 Kr.

Fra forskellige Pengeinstitutioner havde Foreningen modtaget Tilskud, for hvilke Formanden med Forsamlingens Tilslutning udtalte

sin Tak. Fra Skive Sparekasse havde man bl. a. modtaget 1000 Kr., hvoraf de 900 uddeltes som Præmier for velpassede og velholdte Læplantninger.

Generalforsamlingens eneste Valg var *Mads Ladefoged*, Dølbygaard, der genvalgtes til Bestyrelsen.

Herpaa uddeltes 20 Præmier, 4 i Form af Sølvtoj, der tilfaldt *Mads Ladefoged*, Dølbygaard, *N. Nielsen*, *Tastum*, *N. Dalsgaard*, *V. Dølby*, og *H. Jacobsen*, *Krejbjerg*.

Fjends Herreds Husmandsforening fik 100 Kr.

Langaa og Omegns Plantningsforening

har holdt sin aarlige Generalforsamling paa Hotel Langaa. Formanden, *J. P. Ravn*, Velle, aflagde Beretning om Aarbejdet i det forløbne Aar og fremhævede, at der havde været stor Interesse for Plantning.

Regnskabet blev oplæst og godkendt.

Der blev ydet Tilskud til 5 Plantningsinteresserede. Endvidere besluttede man at søge om Tilskud til 5 andre. — Skovrider *Oldenburg*, Viborg, aflagde Beretning om de udleverede Planter, redegjorde for Plantesituationen og paapegede Betydningen af, at der ikke ryddedes for mange gamle Hegn.

Derefter rettedes en Del Forespørgsler til Skovrideren, som denne besvarede.

Nr. Snede Plantningsforening.

I Aaret 1941 er der gennem Nr. Snede med flere Sognes Plantningsforening udleveret til 107 Modtagere 186550 Stk. Naaletræer og 19595 Stk. Løvtræer, hvilket er det største Antal Planter siden 1925, der er udleveret.

Dertil kommer, at der i Sognene er oprettet flere Læplantningslaug, hvoraf alene i Ejstrup er oprettet 3 med ca. 300 Kilometer Læhegn, foruden al anden Plantning, som Laugene udfører.

Viborg Plantningsforenings Generalforsamling.

Det har været et ret brydsomt Aar for Viborg Plantningsforening. Vinteren trak saa længe ud, at man først sent kunde komme til at arbejde i Jorden, og da Planterne var blevet taget op og var plantet ud, meldte Tørken sig. Det kunde da ikke undgaas, at en Del af Planterne gik ud, men Viborgeggen har dog i den Henseende ikke været værst ramt, udtalte Formanden for Viborg Plantningsforening, *Direktør Flensborg*, Hedeselskabet, paa Foreningens Generalforsamling forleden.

— Der er til 187 Modtagere gennem Foreningen udleveret 140000 Naaletræer og ca. 55000 Løvtræer. Planterne har haft en Værdi af 7225 Kr. Statstilskudet udgør 50 Procent, men 10 Procent er beregnet

til særlige Formaal, som for vort Vedkommende bl. a. omfatter Læplantningsudvalget for Viborgegnen, der har haft omtrent 2000 Kr. at arbejde med. Pengene er særlig anvendt til Vedligeholdelse og Rensning, og Tilskudene har andraget 30—25—20 Kr. Bjerregrav Plantningsforening er med i Læplantningsudvalget, og der er ialt paa Viborgegnen anvendt ca. 1700 Kr. til saadanne Formaal.

Direktør Flenborg meddelte som Afslutning paa sin Beretning, at Plantebestillingerne indløber godt, og det ser foreløbig ud til, at der vil blive Brug for mange flere Midler, end der er bevilget.

Til Bestyrelsen genvalgte Direktør *Flensborg*, Gaardejer *N. Sund*, Lyngsøgaard, Gaardejer *Søren Serup*, Vinkel, Sogneraadsformand *Christian Pedersen*, Rogenstrup, og Gaardejer *Jacob Hellerup*, Ravnstrup.

En Præmie for veludført Plantningsarbejde tildeltes Husmand *Anders Lybeck*, Finderup, der paa sin Ejendom har plantet ialt 7 Kilometer Læhegn og en lille Plantage.

— I den senere Tid har vi fra Landbrugsministeriet faaet en hel Del Andragender, som er indsendt af Folk, der ønsker at rydde deres gamle Læhegn, sagde Direktør *Flensborg* senere. Vor Opgave har været at plante Læbælterne, ikke at fjerne dem, og det er efter min Mening en farlig Sag at komme ind paa. Der kan maaske være Tilfælde, hvor det er forsvarligt at rydde Hegnene, men jeg mener i hvert Fald, at den stedlige Førstmand bør raadspørges, og at det stilles som en Betingelse, at der plantes igen. Jeg vil bede Kredsforstanderne i Plantningsforeningerne om at have Opmærksomheden henvendt paa Spørgsmaalet.

Lederen af Det flyvende Korps, Skovrider *Oldenburg*, gav paa Formandens Opfordring nogle Oplysninger om, hvad Korpset har betydet, og sagde herunder bl. a.:

— Det har været svært at tilpasse sig efter de stadigt voksende Opgaver. For det første har vi til Stadighed kun disponeret over ca. Halvdelen af de Folk, der var blevet stillet os i Udsigt. At skaffe Planter har ogsaa været meget svært, men det er dog i disse Dage lykkedes at sikre de fornødne Planter til Foraarsarbejdet. Endelig har det undertiden været vanskeligt at finde den rette Forstaaelse hos de Folk, der skal udføre et Plantningsarbejde uden at have nævneværdige Forudsætninger derfor. Ikke desto mindre er det sikkert betydelige Værdier, der tilføres de unge arbejdsløse paa denne Maade ved, at der erfaringsmæssigt kommer noget godt ud af deres nære Tilknytning til en Egn og dens Befolkning.

Formanden for de samvirkende Plantningsforeninger, Folketingsmand *Laust Nørskov*, gav Meddelelse om, at Plantningsforeningernes Bestyrelse har faaet en Henvendelse fra Landboforeningerne og Husmandsforeningerne. De to Organisationer ønsker gerne sammen med

Plantningsforeningerne og Hedeselskabet at udnytte et Beløb, der er blevet tilovers fra Sandflugtsindsamlingen, til Plantningsarbejder. Det drejer sig om ca. 13000 Kr., og der kan nu ventes nedsat et særligt Udvalg til at administrere Beløbet.

Folketingsmand Nørskov udtalte med Henblik paa Det flyvende Korps, der fra flere Sider bliver kritiseret, at han ikke delte denne Kritik, men fandt, at Arbejdet var al Anerkendelse værd.

Støvring og Omegns Plantningsforening

har holdt Generalforsamling i Randers under Ledelse af Formanden, Lærer *Almose*, Albæk. Der er ialt udleveret 37000 Planter. Til Bestyrelsen genvalgte Gaardejer *Albert Kjærsgaard*, Hald. Forstassistent *Christensen*, Hjedsbæk, gav under Forhandlingen forskellige Oplysninger.

Morsø Plantningsforening.

Planteudleveringen paa Mors har for 1941 været overordentlig stor, men efter de indgaaede Bestillinger for 1942, vil 1942 blive et Rekordaar med H. t. Plantning, som vi ikke har kendt det før.

Denne Oplysning blev givet paa Morsø Plantningsforenings Generalforsamling forleden i Nykøbing af Formanden, Lærer *Touborg*, Ø. Assels.

Der er i 1941 uddelt 114000 Naaleræer, 34600 Løvtræer og 23000 Hækplanter. For Sandflugtsudvalgets Vedkommende har der ingen Udgifter været, men dets Formue udgør 1267 Kr.

Bestyrelsen, Lærer *Bisgaard*, Lødderup, Gaardejer *Overgaard*, Faarftoft, samt Lærer *Touborg* genvalgte.

Formanden gav Meddelelse om forskellige Andragender og Henvendelser, og Planteskoleejer *Oscar Bang* gav nogle interessante statistiske Oplysninger. Han havde samlet Tallene paa Planteindkøbene gennem Planteskolen i det sidste Tiaar. Det viste en meget betydelig Stigning, ikke mindst for Naaletræernes Vedkommende. For Løvtræernes Vedkommende er Stigningen størst for Skovplanter. I 1931 blev bestilt 42000 Planter, i 1932: 460000, 1933: 66500, 1934: 86000, 1935: 79300, 1936: 75000, 1937: 49000, 1938: 70000, 1939: 62000, 1940: 76000, 1941: 158000 og indtil nu 1942 med den store Rekord: 226000 Planter.

Holstebro Plantningsforening

har holdt Generalforsamling. Af Formanden, Forstassistent *Nielsens* Beretning fremgik, at der til 108 Modtagere er udleveret 133000 Naaletræer og 7500 Løvtræer til et Beløb af 4509 Kr. Foreningen har en Kassebeholdning paa 2979 Kr.

Nørre Rangstrups Herreds Plantningsforening

har holdt Generalforsamling i Toftlund i Forbindelse med Landboforeningen. Formanden, Gaardejer *Søren Knudsen*, Galsted, meddelte, at der havde været nogen Tilbagegang i Virksomheden som Følge af Det flyvende Korps' Arbejde. I Aarets Løb er der til 178 Modtagere uddelt 71000 Naaletræer og 30700 Løvtræer til en Værdi af 4271 Kr.

Med Hensyn til Plantningslauget oplystes det, at Det flyvende Korps havde gravet 254 km Grøfter og 63000 Huller og plantet 316800 Løvtræer og 112600 Naaletræer. Desuden er der gravet 67 km med 6000 Huller, hvori der plantes til Foraaret. Der mangler endnu 376 km, hvilket vil tage endnu 3 Aar, inden Arbejdet er afsluttet. Ved den sidste Tegning er der tegnet 150 ha i Smaaplantninger.

Skovrider *Fromsejer*, Skærbæk, oplyste, at det nu var sidste Frist med Hensyn til at faa plantet ved Det flyvende Korps. Herefter maatte man regne med selv at skulle betale.

MINDRE MEDDELELSER.

A/S Rævhede Plantage ved Birkelse

har holdt Generalforsamling. Formanden, Købmand *Hansen*, udtalte i Beretningen bl. a., at det havde været et godt Aar for Plantagen, idet der havde været god Efterspørgsel efter Brændsel, ogsaa af den ringere Kvalitet. Aarsomsætningen har været paa 5468 Kr.

Til Bestyrelsesmedlem genvalgtes Gaardejer *Søren Nielsen*, Rævhede
Der udbetaltes 5 Kr. pr. Aktie til Aktionærerne.

*

Norsk Hydros Fond til Fremme af dansk Planteavl. Virksomheden 1941.

Efter Ansøgning har Landboorganisationernes Fosforsyre- og Kaliudvalg faaet et Tilskud paa 5000 Kr. til Gennemførelse af Forsøg med det Formaal at finde optimale Fosforsyretal i forskellige Typer af Agerjord.

Endvidere har Selskabet »Hedebruget« faaet 1000 Kr. til Forsøg vedr. Jordbearbejdning, Kalktilførsel og Gødskning af Hedejorder.

Endelig har Landboorganisationernes Ensilageudvalg ved Konsulent H. Land Jensen modtaget 3000 Kr. til Gennemførelse af en Indsamling af Ensilageprøver i praktiske Landbrug til Analysering paa Statens Planteavlslaboratorium.

Administrations- og Revisionsomkostninger androg Kr. 38,50, hvorefter til næste Aar overføres Kr. 8.508,06.

*

Sondrup Plantnings-Aktieselskab

har den 15. Februar fejret sin 60-Aars Stiftelsesdag. Ved det stiftende Møde i 1882 var Oberstløjtnant *E. M. Dalgas* Taler, og der blev samme Dag tegnet 115 Aktier à 25 Kr. Aktiekapitalen er senere udvidet til 18050 Kr., og Plantagen omfatter nu ca. 200 Tdr. Land. Der har kun været 3 Formænd, nemlig

Chr. Soltoft til 1906, *Søren Søndergaard* til 1918 og siden 1918 *S. P. Hansen*, *Sondrup*.

I Aarets Løb har *Sondrup Bakker* skiftet fuldstændig Udseende, idet mange andre Plantninger siden er kommet til, væsentlig som Følge af *Sondrup Plantage-Aktieselskabs* Eksempel. I nogle Aar har Selskabet givet Udbytte.

*

Løgumkloster og Omegns Mergelselskab

har nu afsluttet sin Virksomhed og besluttet at afvikle. Likvidationen vil ske gennem *Tønder Landmandsbank*. Et eventuelt Overskud vil blive fordelt mellem Egnens landøkonomiske Foreninger.

*

Foreningen af Arbejdsgivere indenfor Moseindustrien, hvis Formand er Fabrikant *Johs. la Cour*, *Pindstrup*, har faaet Overenskomsten med *Dansk Arbejdsmandforbund* opsagt, idet Arbejdsmandsforbundet forlanger et Tillæg paa 8 Øre i Timen samt forskellige andre Ændringer i den bestaaende Overenskomst.

*

A/S Hedens Beplantning

i *Tarm* har holdt Generalforsamling. Selskabet udbetaler 5 % i Udbytte. Til Bestyrelsen nyvalgte Fabrikant *S. Vinding* og Sagfører *Stenum*.

*

Urfuglene paa Heden

er meget sky; men den haarde Vinter driver dem ind til Menneskenes Boliger. Forleden saa en Mand, der bor i Nærheden af *Feldborg Plantage*, fire Urfugle gaa og samle Spildkorn op ved sin Ladeport.

*

Nydyrkning af norsk Jord.

Ifl. »Skogbrukeren« er der i de sidste 20 Aar i Norge opdyrket 1,5 Millioner Maal ny Jord med Statsstøtte. De 900000 Maal var dyrket op af naturlig Eng og 600000 Maal var indvundet ved Opdyrkning af Udemarker og ikke tidligere udnyttet Jord. Det drejer sig ialt om 14—15000 nye Brug, hvortil der er ydet 170 Mill. Kr. i Statstilskud. Et Maal Jord svarer til godt $\frac{1}{10}$ ha.

*

Brændespørgsmaalet i Finland.

Efter hvad det sidst udkomne Nummer af »Skogsbruket« meddeler fra *Finland* har de sidste Par Aars Hugst af Brænde i de finske Skove været saa omfattende, at Hugsten for de bedre Skove har slugt de første 8—10 Aars normale Hugst og for de ringere Skove op til 15 Aars normal Hugst. For at tilfredsstille Efterspørgselen efter Brænde vil det derfor baade i indeværende Vinter og til næste Aar være nødvendigt at hugge af Gavntræet for at dække Behovet. Mangelen paa Arbejdskraft kan maaske yderligere vanskeliggøre Hugsten.

Af disse Grunde arbejdes der nu stærkt paa at skabe en finsk Tørveproduktion, idet der findes Moser nok. Hidtil har man ikke kendt til at lave Tørv i *Finland*.

has

*

Københavns Plantageselskab anlægger Folkepark.

Blandt de Arbejder, som Arbejds- og Socialministeriets Beskæftigelsesudvalg i den sidste Tid har godkendt og vedtaget at yde Tilskud til i Henhold til Loven om Iværksættelse af offentlige Arbejder og Beskæftigelse af Arbejdsløse, findes Forslaget om Anlæg af en Folkepark i Lundbæk Plantage omtrent helt nede ved Grænsen. Plantagen ejes af A/S Københavns Plantageselskab og Folkeparken vil blive anlagt omkring en meget smuk lille Hedesø, som Københavns Plantageselskab for et Par Aar siden købte, beliggende ved Siden af den egentlige Lundbæk Plantage. Der ydes et Tilskud paa 14200 Kr. og regnes med 205 Arbejdsuger. has.

Sidste Sommer klagede en Række Landmænd i Vestjylland over, at Hjortene fra Vestkystens Klitplantager anrettede store Skader paa Markerne. Dette har nu medført, at Klitvæsenet har ladet bortskyde ca. 35 Hjorte.

*

Kongenshus-Arealerne.

I en Kronik i »Politiken« for den 2. Februar omtaler Formanden for Naturfredningsraadet, Professor, Dr. phil. A. *Mentz* udførligt Oprettelsen af en Mindepark for Hededyrkere ved »Kongenshus«. Professoren beskæftiger sig navnlig med den historiske Baggrund for »Kongenshus«-Arealerne og kommer derved ind paa en Omtale af Steen Steensen Blicher, der paa saa mange Maader har været knyttet til disse Hedeegne.

Efter at have omtalt Planerne om Fredningen af de 1200—1300 Tdr. Ld. Hede hedder det i Kroniken: »Enhver Ven af den jyske Hede i dens forskellige Variationer vil hjertelig glæde sig over Udsigten til, at denne Fredning kan gennemføres efter tilsvarende Principper som dem, hvorefter andre Heder i vort Land til Dato er fredede«.

*

60 Aar.

Kontorbestyrer *B. Bertelsen*, Hedebruget, Viborg, fyldte den 28. Februar 60 Aar. Hedebrugets Formand, Folketingsmand *Laust Nørskov*, overrakte ham i den Anledning et Guldur som Anerkendelse for de mange Aar i Selskabets Tjeneste.

*

Kvissel Borgerforening har af Arvingerne efter Landpost Laurits Christensen købt en 40 Tdr. Land stor Plantage.

*

Frostsprængninger i Aske.

Den voldsomme Vinter har i mange Skovdistrikter medført Frostsprængninger af Asketræer, saaledes at der menes at være anrettet Skader, der er meget betydelige.

*

Ny Plantage i Jernhyt.

Haderslev Plantningsselskab, hvis Stiftere er Pastor *Hamlev*, Politimester *Hartmann*, Automobilforhandler *Svend Wæver*, Sagfører *Knud Herløv* og Proprietær *Findsen Schou*, har købt en Gaard paa 22 ha, tidligere tilhørende Landm. Kr. Jensen ved Jernhyt. Arealerne vil blive tilplantet til Foråret.

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring af Genplantningsværdien for Naaletræs-plantager overalt i Danmark. Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr. ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

Brunkul
Mergel
Kalk

H. Theut

Viborg
Tlf. 1560-1559

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSKE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4, AARHUS TELEFON NR. 1900

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telf. 1400 (3 Linier)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

VIBORG ANDELS-SVINESLAGTERI

Vore Udsalg bringes i Erindring

Telefoner 137 og 779

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 532—1064.
Elektriske Anlæg - Vandværks-
anlæg. Telefon 174—274.

Dansk Andels-Æggesport

Kgl. Hofleverandør
er Producenternes
egen Forretning og
yder derfor disse
det fulde Udbytte.

Hovedkontor:
Akselborg,
København V.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon: 1500
(5 Linier)

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygnings-
artikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linier).
Aarhus.

ROTTER
UDRYDDES
RATIONELT
MED
RATIN
RATININ

Rix er Specialist
i Kontor-Møbler
Nørre Allé 92 Aarhus

Danatex Træfiberplader

100 % dansk — mod Kulde, Fugt og Lyd

AXEL PRIOR Akts.
Bredgade 33 - Centr. 23
KØBENHAVN K.

A/S L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - AARHUS

JYDSK ØL I JYLLAND

FORLANG
„ODIN“
ØL
FINESTE KVALITETER

AALBORG TAFFEL AKVAVIT.

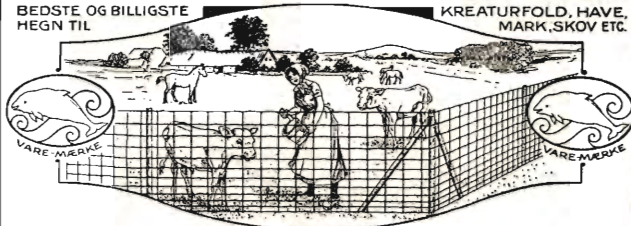
N.
K.
T.

"DANSK STAALGÆRDE"

FRA 2/3 NORDISKE KABEL-OG TRAADFABRIKER

BEDSTE OG BILLIGSTE
HEGN TIL

KREATURFOLD, HAVE,
MARK, SKOV ETC.

Faas hos enhver Iisenkræmmer og Købmand.

N.
K.
T.

Teglværkernes
Salgskontor

ESBJERG
Telf. 265—546

DRÆNRØR
2"—15"

MURSTEN TAGSTEN

Beskyt Deres Plantninger med

Elektrohegnet **STØD**

Det førende Hegn.

Firma: Dansk Elektrohegn,

V. Boulevard 51, København V.
Telefon Central 15453.

Skive Cementstøberi

Knud Østergaard
Telefon 921

Normrør

med Garantimærket

Imprægnering

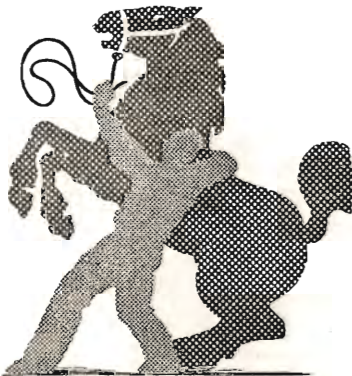
— Brøndrør —

Landboernes
Andels-Sygekasse,

Hovedkontor:

Banegaardsplads 20, Aarhus,

optager Medlemmer uden Hensyn
til Alder, Indtægt og Formue.
Forlang Sygekassens Brochurer.

Brug **RANDERS**
REB

Den sjællandske Bondestands Sparekasse
Vestervoldgade 107 København V

77 Kontorsteder paa Sjælland

ALLE SPAREKASSEFORRETNINGER UDFØRES

Teglværkernes Salgskontor, Horsens.

S. M. B. A.

Telefon 1109.

Søndergade 37.

Drænrør — Mursten — Tagsten.

Sydvestjyske Teglværkers Salgskontor
Telefon 58 Ølgod Telefon 58

Vore anerkendte
- RØDE DRÆNRØR -
føres altid paa Lager fra 2" til 8".
Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.
Telefon 187.

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

leverer

PRIMA, RØDE DRAINRØR

i Størrelse fra 2 til 15 Tommer.

Indhent Tilbud.

Tlf. Højslev 3.

Bjerringbro
Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Telf. 111, Bjerringbro

Alle \triangle -mærkede Rør
Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort Lager
Altid leveringsdygtig

Nivaagaards Teglværk.

Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". — **Lerrør** med
og uden Muffe fra 6" til 15"

— Forlang Tilbud. —

Spedalsø
Cementvarefabrik.

R. Jensen. — Indeh. J. Jensen.
Tlf. 504. Horsens. Tlf. 504.

Imprægnerede Rør
efter Ingeniørfor-
eningens Normer.
Drænrør i forsk. Di-
mens. fra 10-50 cm.
— Brøndringe. —

FORLANG TILBUD.

Røde Drænrør

indtil 16" Diameter.

A/s Hørslev Teglværk

pr. Ulstrup.

Telefon 67 Ulstrup.

J. C. HALVORSEN

Kroghsgades Cementstøberi
AARHUS

Kontor: Dannebrogsgade 20
Telf. 5019—5020

Imprægnerede Cementrør, anerk. af
Autoriteterne som fuldstændig
Erstatning for glass. Lerrør.
Monierrør. Maskinstampede
Rør. Brøndringe.
Dagens billigste Pris.
— — Forlang Tilbud. — —

Drænrør.

Røde Drænrør fra 2"—8" al-
tid paa Lager. Forlang Tilbud.

1/8 Aalborg Teglværker.

Vesterbro 58. Telf. 24 & 305.

Hornbæk
Cementvare-
og

Mørtelfabrik

Marius Ødum

Telefon 400 Randers

Kun \triangle -mærkede

Varer føres

Største Lager

Bedste Kvalitet

Forlang Tilbud

RØDE DRÆNRØR

TAGSTEN

MURSTEN

Kählers Teglværk

Korsør

Petersværk Cementvareindustri

Telefon 1055 — Nørresundby

\triangle Betonrør efter dansk Ingeniørforenings Normer

Vibrerede Monierrør — — Imprægnerede Rør

Røde - 1 1/2" — 12" - Drænrør.

Forlang Tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.

Vesterbrogade 12 — København V. — Central 282.

Midtjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon Skive 1030

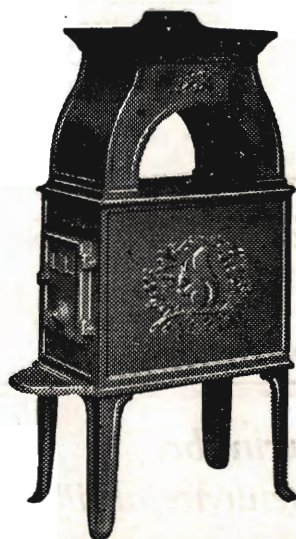
S. m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle Størrelser i Drænrør leveres

MORSØ BRÆNDEOVNE

kan leveres i 12 forskellige Størrelser
og Udførelser

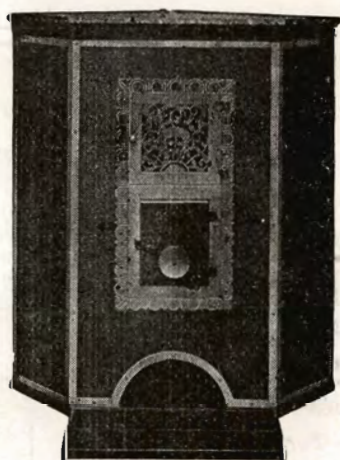

Nyhed:

MORSØ BRÆNDEKAMINER

specielt indrettet for
Brændefyring

6 forskellige Størrelser og
Udførelser

MORSØ STØBEGODS

A/S N. A. CHRISTENSEN & CO., NYKØBING MORS

Redaktion: Afdelingsleder N. Basse og Direktør, Skovrider C. E. Flensburg, Viborg.
Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

